

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний університет

Рішення вченої ради Сумського державного університету з питання:
«Стан та завдання з розвитку спортивно-масової та навчально-наукової
діяльності з фізичного виховання і спорту»

Розглянувши питання щодо поточного рівня та перспектив розвитку спортивно-масової і навчально-наукової діяльності з фізичного виховання і спорту, вчена рада відзначає, що Сумський державний університет продовжує утримувати свої позиції як один із лідерів спортивного студентського руху серед закладів вищої освіти України. Водночас реалії війни спричинили труднощі, подолання яких потребує прийняття відповідних рішень.

Функціонують 54 спортивні об'єкти (38 – у базовому ЗВО, 16 – у відокремлених структурних підрозділах), серед яких — Палац студентського спорту, спортивні комплекси, стадіони та спортивні майданчики, басейни, тири, спортивні бази та спеціалізовані спортивні зали. Замінено штучне покриття на спортивному майданчику та облаштовано в укриттях шість спортивних локацій у базовому ЗВО, оновлено спортивну залу у ВСП «Конотопський індустріально-педагогічний фаховий коледж СумДУ» та спортивний комплекс у ВСП «Шосткинський фаховий коледж імені Івана Кожедуба СумДУ». Відбувається реконструкція плавального басейну з можливістю його використання для проведення занять з адаптивного плавання та гідрокінезотерапії. Однак відсутні умови для безпечної організації занять в укриттях з ігрових видів спорту, легкої атлетики, плавання. У позабазових структурних підрозділах практично немає спортивних локацій в укриттях.

У базовому ЗВО спортивно-масову роботу організовує спортивний клуб, а у фахових коледжах СумДУ – відділення фізичного виховання у складі циклових комісій. Наразі функціонує 69 спортивних секцій з 33 видів спорту (52 – у базовому ЗВО, 17 – у коледжах СумДУ), в яких займаються 609 студентів. Проте у 2021 році 1120 студентів відвідували 86 спортивних секцій, тобто кількість студентів у секціях зменшилася на 45 %. Також відзначається малокомплектність спортивних секцій з окремих видів спорту (кікбоксинг, тхеквондо, самбо, бадмінтон та інші).

За останні чотири роки за рахунок профорієнтаційної роботи з ДЮСШ вдалося збільшити кількість студентів, які мають спортивні звання I розряду та кандидатів у майстри спорту, що загалом на 38 % збільшило контингент студентів-спортсменів. Зокрема, у 2021 році нараховувалося 352 спортсмени, а у 2025 р. – 566.

У цьому році біля 600 школярів та студентів коледжів Сумщини були учасниками профорієнтаційних змагань із 14 видів спорту. Із них 147 осіб вступили до СумДУ. Натомість у 2021 році профорієнтаційною спортивною роботою було охоплено понад 1300 школярів та майже 500 випускників фахових коледжів, з яких 174 спортсмена були зараховані до університету. Також у довоєнні роки спортивні профорієнтаційні змагання проводилися з 29 видів спорту.

Переміщення спортивних організацій та місць проведення спортивних заходів у західні регіони не вигідно позначилося на можливостях спортсменів університету підвищувати свою майстерність на змаганнях. За цей навчальний рік на спортивних спорудах СумДУ проведено близько 280 спортивно-масових заходів, у яких взяли

участь понад 900 студентів, але у довоєнний період ці показники були втричі вищими. Втім СумДУ вже четвертий рік поспіль посідає II загальнокомандне місце серед закладів вищої освіти України за результатами зимової та літньої Універсіад, а також дев'ятий рік поспіль — I місце серед найбільших ЗВО країни.

Студенти СумДУ здобули призові місця на міжнародних турнірах та студентських іграх, зокрема: Європейські студентські ігри (2022, Польща) — 1 місце з дзюдо; Всесвітня зимова Універсіада (2023, США) — срібло з лижного спорту; Чемпіонати Європи (2023, Угорщина, Хорватія) — призові місця з баскетболу 3х3 та дзюдо; Чемпіонат світу з баскетболу «3х3» (2023, Катар) — бронзові медалі; Європейські студентські ігри (2024, Угорщина) — 1 місце з дзюдо; Всесвітня зимова Універсіада (2025, Турин) — найбільша кількість медалей серед учасників від ЗВО України.

Також баскетбольна команда та дзюдоїсти СумДУ мають брати участь у Європейських студентських іграх-2025, а 11 студентів університету (5 легкоатлетів та 6 дзюдоїстів) у складі збірної команди України змагатимуться на Всесвітній літній Універсіаді-2025 у Німеччині.

Освітній процес за спеціальністю 017 «Фізична культура і спорт», впровадження вибіркових дисциплін, розробка сертифікатних програм, зокрема у сфері адаптивного спорту, у базовому закладі вищої освіти забезпечується кафедрою фізичного виховання і спорту. Підготовка здійснюється відповідно до сучасних стандартів із використанням гібридних форматів навчання (співвідношення навчальної роботи: 60 % — офлайн, 40 % — онлайн) та електронних курсів. Для практичної підготовки студентів налагоджено співпрацю з обласними федераціями, дитячо-юнацькими спортивними школами, спортивними клубами та роботодавцями.

У фахових коледжах СумДУ, де більшість студентів навчаються в онлайн-форматі, викладання дисципліни «Фізичне виховання», а також у Класичному фаховому коледжі СумДУ — викладання дисциплін бакалаврату за спеціальністю 017 «Фізична культура і спорт» забезпечується за допомогою гібридної моделі, що поєднує теоретичні модулі, дистанційні практичні заняття, самостійну фізичну активність студентів та індивідуальні консультації з викладачем. Заняття проводяться у форматі відеоуроків, онлайн-тренувань у реальному часі. Оцінювання здійснюється на основі поточного контролю, відеозвітів та онлайн-тестування.

Налагоджена комунікація в групах підтримки студентів, частково застосовуються мотиваційні інструменти для відвідування спортивних секцій та надаються рекомендації з фізичної активності з урахуванням індивідуальних умов і рівня безпеки. Проте моніторинг навчальної роботи виявив низьку активність студентів, а у частки здобувачів (9 %) небажання бути учасниками онлайн-процесу та самостійно виконувати рухові завдання з фізичного виховання. Викладачі фізичного виховання фахових коледжів не використовують сучасний інструментарій для організації функціонального контролю студентів.

Упродовж 2021–2025 років кафедра фізичного виховання і спорту демонструє зростання науково-методичної діяльності, що підтверджується кількістю публікацій (у 2021 році опубліковано 2 наукові статті у виданнях, індексованих у Web of Science, та 8 статей у фахових наукових виданнях; у 2024 році — 1 стаття у виданні,

включеному до бази даних Scopus, 4 — у Web of Science та 16 — у фахових виданнях), а також якісною підготовкою навчально-методичного забезпечення, що підтверджено експертизою при акредитації бакалаврів спеціальності «Фізична культура і спорт». Протягом 2024–2025 н. р. — 87 % викладачів кафедри брали участь у семінарах/вебінарах, які були організовані у СумДУ для підвищення кваліфікації. Водночас залишається недостатньою активність кафедри у підготовці проєктних заявок на отримання грантів, участі у міжнародних дослідницьких програмах, а також у поширенні кращих практик через виступи на наукових форумах і конференціях загальноуніверситетського та галузевого рівнів.

Науково-методична робота викладачів фізичного виховання у фахових коледжах СумДУ перебуває на недостатньо розвиненому рівні. Заклади наразі демонструють обмежену активність у підготовці навчальних і методичних матеріалів, а також у залученні викладачів до участі у наукових заходах. Публікаційна діяльність залишається низькою, а співпраця з міжнародними науковими установами та участь у грантових програмах фактично відсутні. Така ситуація вимагає розробки комплексної стратегії активізації науково-методичної роботи, стимулювання викладачів до участі у конференціях та розвитку студентської наукової активності через внутрішні ініціативи.

З урахуванням вищезазначеного вчена рада університету ПОСТАНОВЛЯЄ:

1. З метою оновлення та ефективного функціонування спортивної інфраструктури СумДУ з урахуванням безпекових вимог воєнного стану:

1.1. Створити та облаштувати нові спортивні локації в укриттях, зокрема у ВСП «Конотопський індустріально-педагогічний фаховий коледж СумДУ» та у ВСП «Класичний фаховий коледж СумДУ».

Термін виконання: до 1.09.2025 р.

Відповідальні: директори ВСП «Конотопський індустріально-педагогічний фаховий коледж СумДУ» та ВСП «Класичний фаховий коледж СумДУ».

1.2. Забезпечити безперебійну роботу спортивних споруд та розширити спектр платних спортивних послуг для ветеранів війни, військовослужбовців та інших користувачів.

Термін виконання: до 1.09.2025 р.

Відповідальні: директор спортивного клубу, керівники спортивних споруд, директори відокремлених структурних підрозділів.

2. Посилити спортивно-масову роботу серед студентів шляхом:

- оновлення структури та форм діяльності спортивних секцій з урахуванням рівня їх відвідуваності та актуальності окремих видів спорту;

- створення гнучких графіків занять із урахуванням онлайн-/офлайн-форматів та особливостей освітнього процесу;

- впровадження мотиваційних заходів, які передбачають: нагородження найактивніших учасників почесними грамотами, спортивним інвентарем або брендованою атрибутикою СумДУ;
- регулярного висвітлення досягнень учасників спортивних секцій у соціальних мережах, на офіційних сайтах університету та коледжів;
- організації участі студентів у тренувальних зборах, майстер-класах із відомими спортсменами та тренерами як додаткового стимулу до активної фізичної діяльності.

Термін виконання: до 15.09.2025 р.

Відповідальні: директор спортивного клубу СумДУ, керівники фізичного виховання фахових коледжів СумДУ.

3. Запровадити інституційну програму підтримки студентів, які мають високий спортивний потенціал, передбачивши нематеріальні стимули у вигляді індивідуального графіку навчання, публічного визнання результатів, академічного супроводу та створення умов для подальшого особистісного, навчального і кар'єрного розвитку через залучення до спортивного резерву збірних команд СумДУ.

Термін виконання: до 1.11.2025 р.

Відповідальні: директори/декани інститутів/факультетів, директор спортивного клубу СумДУ; директори та керівники фізичного виховання фахових коледжів СумДУ.

4. З метою посилення профорієнтації через спорт серед учнівської молоді, забезпечити реалізацію наступних заходів:

4.1. запровадження централізованого моніторингу ефективності спортивних профорієнтаційних заходів для школярів, що включатиме: організацію реєстрації участі школярів у змаганнях та спортивних заходах, оцінку їх зацікавленості та активності під час заходів; використання онлайн-платформ для збору даних про участь школярів у спортивних подіях, а також проведення анкетувань для визначення впливу цих заходів на їхнє бажання вступити до базового ЗВО або фахових коледжів СумДУ;

4.2. розширення календаря змагань для школярів та студентів фахових коледжів: відновлення переліку видів спорту до довоєнного рівня; організація командних турнірів за видами спорту, які можна провести в умовах безпеки; поєднання з презентацією освітніх програм і спортивної інфраструктури СумДУ.

Термін виконання: до 30.09.2025 р.

Відповідальні: директор спортивного клубу СумДУ, завідувач кафедри фізичного виховання і спорту, керівники фізичного виховання фахових коледжів СумДУ.

5. Посилити контроль за якістю освітнього процесу з дисципліни «Фізичне виховання» у фахових коледжах СумДУ, передбачивши: удосконалення гібридної моделі викладання; використання сучасних цифрових засобів моніторингу фізичної активності (фітнес-трекери, мобільні додатки тощо); систематичне проведення внутрішнього аудиту якості онлайн-занять; оновлення електронних курсів з урахуванням мотиваційних та гейміфікаційних елементів.

Термін виконання: до 15.10.2025 р.

Відповідальні: заступники директорів з навчально-методичної роботи та керівники фізичного виховання фахових коледжів СумДУ.

6. Для активізації науково-методичної роботи за напрямом фізичне виховання і спорт:

6.1. Стимулювати участь викладачів у міжнародних конференціях, грантових програмах, конкурсах проєктів шляхом забезпечення фінансування для участі, організації внутрішніх конкурсів для визначення учасників, а також впровадження системи винагород для тих, хто досяг значних результатів у цих напрямках.

6.2. Забезпечити залучення студентів до підготовки наукових тез, участі в студентських конференціях та науково-дослідницькій діяльності через організацію внутрішніх конкурсів на кращі наукові роботи, підтримку наукових гуртків, а також організацію вебінарів для студентів із підготовки наукових публікацій.

6.3. Оновити навчальний контент (посібники, підручники, методичні матеріали) з фізичного виховання відповідно до новітніх наукових досягнень та вимог сучасного освітнього процесу.

Термін виконання: до 30.12.2025 р

Відповідальні: завідувач кафедри фізичного виховання і спорту; заступники директорів з навчально-методичної роботи та керівники фізичного виховання фахових коледжів СумДУ.

7. Зобов'язати кафедри комп'ютерних наук та інформаційних технологій упродовж кожного навчального року, відповідно до затвердженого проректором з науково-педагогічної роботи Олександром БРІЖАТИМ плану, в рамках кваліфікаційних робіт бакалаврів або магістрів здійснювати реалізацію проєктів, спрямованих на розробку цифрових рішень для підтримки фізичного виховання і спорту в СумДУ. До переліку практичних завдань для бакалаврських і магістерських робіт зокрема включити:

- розробку мобільного додатку для щоденного моніторингу фізичної активності студентів СумДУ з можливістю інтеграції з фітнес-браслетами або смартфонами;
- створення системи електронної реєстрації щодо відвідування спортивних секцій та спортивних заходів;
- розробку мобільного сервісу для онлайн-бронювання спортивних локацій (спортивні зали, майданчики, басейн тощо) та чат-боту-консультанта для надання студентам оперативної інформації про спортивні події, розклади роботи і локації спортивних секцій, інформацію про тренерів та інструкторів;

- розробку інтерактивної платформи для онлайн-тренувань, що включає відео, рекомендації, програми тренувань від викладачів кафедри фізичного виховання і спорту та тренерів спортивного клубу;
- створення інформаційної панелі (дашборду) зі статистикою відвідуваності секцій, активності студентів, динаміки участі в спортивних заходах.

Термін виконання: до 30.12.2027 р.

Відповідальні: завідувачі кафедр комп'ютерних наук та інформаційних технологій, завідувач кафедри фізичного виховання і спорту.

8. Проректору з науково-педагогічної роботи Олександрю БРІЖАТОМУ з метою активізації та оптимізації навчально-методичної, наукової та спортивно-профорієнтаційної діяльності створити міжструктурне об'єднання з фізичного виховання і спорту СумДУ та забезпечити організацію його системної і результативної роботи.

Термін виконання: до 15.10.2025 р

9. Директорам ВСП «Шосткинський фаховий коледж імені Івана Кожедуба СумДУ» та ВСП «Машинобудівний фаховий коледж СумДУ» включити до перспективного плану розвитку закладів освіти відкриття спеціальності А7 «Фізична культура і спорт».

Схвалено вченою радою СумДУ.

Протокол № 17 від 27 червня 2025 р.

Голова вченої ради

Анатолій ВАСИЛЬЄВ

Секретар

Анатолій РУБАН